

Хойр үр күүкн

Васькиева Мария болн Эльдеева Мария — арви наймад күрсн наста күүкд. Хойр күүкн 1958 джилин хавр күртл нег-негэн таньдго бääсмн. Зуг, кемжән уга у, өргн те-егин нег захд бääх «Северный» совхозд нүүдж ирад, эдн нег-негэн таньдг болцхав. Ирсн джил хурта-чигтā болв. Ургъц болн альк нег ургъмл элвгār ургъв. Совхозин көдлмшин агъу икдв, элвг ургъц ху-радж авхд, малд элвг хот белдлгъ-нд ик чидл керглгдв. Тиигхд эн хо-йр күүкн тер төрин чинриг сāанār медцхāv. Гартан биил авад, өвс хай-цхав, күрзār газр малтад силос чигн дарцхав. Машигъār буудя чигн ичдж зōбдг болцхав. Хаврин болн зунин туршарт хойр күүкн өвснә суралгънд көвүдās үлддж көдлсн уга.

Хавр давад, намр ирв. Совхозин көдлмш улмар чангърв. Хōбчнрин гермүд, малин хашас яслгън — эрки чинртā болв. Фермин залач хойр күүкиг дууддж авад, өөрнө хойр күү өгād, гермүд болн хашас яслгъ-нур йовулв. Ахр цагин эргцд эдн 2 хаша болн 4 гер, сāанār ясдж ду-усв.

1959 джилин эклц. Эртār көг тā-всн хōд эклād хургълв. Хōбчнрт кес-сакманшикүд керглгдв. Фермин голгъачнр багъчудас сакманшикүд бүрдāх болдж шиидв.

Эн хойр күүкиг фермин залач дууддж авад келв: «Хōд эклād ху-ргълджана, манд олн сакманшикүд керглгджәнā, та хойр бас йовдж көдлх болджанат».

— Уга, бидн сакманшик гиситн ме-дхшвдн. Ямаран көдлмш, ю кедгинь эс медг улс ягъдж көдлхвдн, болш-го—гицхāv.

— Аāх юмн уга. Мана, зоотехник көдлмшлātн таньдудх. Өлзātин То-

лгъан хошур йовулнав. Толгъа ода 60 гар наста, наснаннь ик зууднь малин ард йовх күүн, дамшлтинь да-рунь дасад авхт,—гидж залач күү-үкдт цāалгъв.

Күүкд Толгъан хōбнд одхар зōв өгв. Мангъдуртинь эдн Толгъанд ирв. Зоотехник болн хōбч, көдлмш-инь сāанār заадж өгцхāv.

Даалгъсн хургъдиг гару угагъар тедн асрв.

Халун немād, тенгър зун талан диилв. Хōбдин ноосн көвād, киргъх цаг ирв. Киргългънā пункте белдг-дв, зуг киргъачнр цōбкрв. Хойр күү-кн бас хōд киргъхār ирцхāv. Тү-рүн өдрмүдт киргългън дегд күнд өлдж медгдв. Машикс сāанār йов-хш, өдртāн өкāхлā нургън өвднā, лашр деерннь тенгърин халунд, ноо-сна зунгъгд көлсн асхрна.

Болв хойр күүкн көдлмшин күн-дās āасн уга. Хуучн киргъачнрин дамшлте йир түргār дасцхав. Өдрт-āн 10—15 хō киргъдт күүкд сн өдрмүдт 40—50 хō киргъдг бол-

Намрин киргългънд хойр күүкнās олар, сāанār киргъдг улс уга болв. Киргъачнр хоорнд кедсн дөрлдāнд хойр күүкн түрүн орминь эзлицхāv, тегād чигн эднā көдлгд ормд улан дарицг делсдж үзгддг болв.

Джилин эргцд совхозин олн зүсн көдлмш көтрхш. Хойр күүкн эвр-āннь орман альднь болвчн олна. Ода хойр күүкн «ДТ—54» гидг тракторар малин үвлзньтүр өвс зō-өджәнā. Кошарин хаджуд тевкр-ād тāвсн өндр-өндр ут скирдс хаалгъ-ар йовсн āмтст үзгднā.

Долан джилā зура күүцālгънд эн хальмг хойр күүкн күчн-чидлāн ар-влл уга шундж көдлжәнā.

В. НИКОЛАЕВ.